

Kap 37 : ”Hot, tårtning & Säpo”

Som kronprins hade CG sex adjutanter på deltid för officiella funktioner. Dessa var militärer och fungerade som kombinerade livvakter, privatsekreterare och följeslagare. 1974 utrustades adjutanterna med ”tjänstevapen”, tårgasspray och en finkalibrig pistol. Som kung har CG 12 adjutanter, fyra från varje vapengren armén, flottan och flyget, som turas om att följa honom vart han går. Sedan slutet av 1970-talet har han också två livvakter kontinuerligt. På CGs privata resor följer en adjutant med, däremot ingen livvakt. Vid utlandsresor informeras det mottagande landets säkerhetspolis. Omgivningen fann det i början ovant med så mycket folk kring CG och döpte om dem till Måns, Bill och Bull. Adjutanterna har högre status än livvakterna och får äta vid samma bord som CG. Livvakterna får hålla till i köket. Varken adjutanten eller livvakterna lämnar normalt hans sida. Idealet för livvakterna är att vara en del av kulissen. Säkerhetskraven har ökat med tiden. Det är fler poliser nu och CG och Silvia får inte komma för nära åskådarna. Eventuella häcklare och andra bråkstakar tas om hand av den lokala polisen. Ibland mycket entusiastiskt.

Livvakterna var rekryterade från polisen och fick tre veckors extra utbildning i närskydd, viss specialteknik att använda vapen, etiska frågor (de fick aldrig kännas som en onödig belastning för den de skulle skydda), att använda bilen som försvarsvapen vid angrepp m.m. Utbildningen skedde dels i Stockholm, dels på motorskolan i Strängnäs.¹ Som utbildning förefaller detta inte särskilt avancerat. T ex Josef Pranas livvaktsskola i Wien vid den här tiden var tre år på deltid men kanske överlappade den utbildningen med den svenska polisutbildningen. Att tillhöra ”kungagruppen” ansågs särskilt hedrande men dessa förefaller ej ha varit mera kvalificerade än de övriga. Alla hade tystnadsplikt. I början var de tre livvakter som tjänstgjorde i mån av upplevt behov. Efter bröllopet växte styrkan och man inrättade skiftgång med ett övernattningsrum på slottet. På 2000-talet har kompetenskraven ökat. Det krävs fyra års poliserfarenhet och 10 veckors vidareutbildning.

Livvakterna var i början rädda för att CG inte skulle vara samarbetsvillig men han har alltid rättat sig efter deras önskemål. CGs och kronprinsessan Victorias liv skall skyddas, men inte till vilket pris som helst. De måste kunna leva ett normalt liv också. CGs privata bostad på slottet hålls hemlig och var han sover. Han och kronprinsessan Victoria får ej flyga tillsammans men de får åka i samma bil. Vanligaste uppgiften har varit att skydda CG från alltför närgångna personer, bl a alla dessa skolflickor som i början skulle fram och krama honom för att vinna ett vad med kamraterna. Vissa rutiner finnes som att CG inte öppnar några portföljer eller paket.

Den förhärskande andan av ”diskretion utlovas” förefaller i praktiken ha försämrat skyddet. Det fanns få formella rutiner att falla tillbaka på: Om CG med avsikt ville riskera livet, vilket förefaller ha skett ett par gånger, fick han göra det. SÄPO fick månadsprogrammet och det mera detaljerade veckoprogrammet och agerade utifrån det. Hotbrev och motsvarande vidarebefordrades alltid. Information därutöver utbyttes dock endast informellt och på eget initiativ. CG efterlyste framförallt mer information om hotbilden och om incidenterna.² De långa anställningstiderna har gjort det möjligt för CG att vinna livvakternas lojalitet. Detta har medfört att de även tagit ansvar för CGs goda namn och rykte. Det finns många (overifierade) historier om hur de skall ha beslagtagit filmer och hotat vittnen. Livvakterna bekostas ej via apanaget. CG och kronprinsessan Victoria har två livvakter var till en kostnad av minimum 35

¹ Svenska Dagbladet, 1986-04-02.

² SOU 2004:108. Personskyddet för den centrala statsledningen.

miljoner kronor. Slottet bevakas av ytterligare 12 vakter under befäl av en ”slottsväbel”. Även Drottningholms slott bevakas.

Bevakningen anpassades efter hotbilden men CG har bara enstaka gånger utsatts för fysiska hot eller handgripligheter. Ett urval hot:

1965 bröt sig några berusade Borgholmsungdomar in på Solliden och vandaliserade stället. Bl a sköt de sönder en byrå och ett porträtt av CG med hagelgevär.

En kriminell person Clark Olofsson påstod sig 1966 ha varit i begrepp att slå ned CG för att stjäla dennes bil.³

Vid invigningen av miljökonferensen den 5 juni 1972 försökte ett 50-tal demonstranter, uppenbarligen anarkister, de flesta i åldern 14-17 år, storma slottet men hejdades av vaktstyrkan som hade skarpa skott och bajonett på.⁴

Den 24 april 1973 avslöjade polisen att terrororganisationen Ustasja hade långt framskridna planer på att kidnappa CG och prinsessan Christina för att byta dem mot de 129 av deras medlemmar som var fängslade i Sverige och Jugoslavien. CG fick förstärkt bevakning men något mera kom ej ut av det.

Den 11 september 1974 under eriksgatan i Värmland förekom ett bombhot.⁵ Kungen skulle tas emot med stor uppvaktningskommitté på Stora torget i Årjäng, men samma dag som kungen skulle komma fick Årjängspolisen ett telefonsamtal från en man som berättade att en bomb skulle detonera på torget klockan 15.30. Det blev febril aktivitet hos polisen, Torget utrymdes, kungakortegens färdväg ändrades. Genom att ändra tidsprogrammet lyckades man genomföra hela programmet i alla fall. Nu exploderade ingen bomb i Årjäng, men polisen säger att man är tvungen att ta alla hot på allvar. En kung är i alla fall en kung, och det finns alltid en risk för att han kan utsättas för attentat.⁶

Vintern 1974 försökte en pistolbeväpnad man ta sig in på slottet, möjligen för att döda CG. Han upptäcktes av en vaktpost och flydde genom gamla stan. Polisen grep honom senare vid Slussen.

Vid besöket i Malmö under eriksgatan maj 1975 ringde en man två gånger och mordhotade CG.

Vid eriksgatan i Östergötland våren 1975 bombhotades CG när han skulle äta lunch vid Finspångs slott.

[1975 mordhotades prinsessan Christina av Bader-Meinhofligan.]

1976 fick polisen ett anonymt meddelande att CG skulle skjutas under invigningen av Gallerian i Stockholm tillsammans med Silvia. Invigningen genomfördes oavsett.

³ Dokumentärfilm om Clark Olofsson. TV4, 2001-08-29.

⁴ Expressen, 1976-06-05.

⁵ Svenska Dagbladet, 1974-09-12.

⁶ Lektyr, 1974:48.

Bröllopsdagen 19 juni 1976 hotar en man som uppger sig tillhöra Baader-Meinhoff-ligan att utföra ett attentat mot CG under bröllopskortegen.

[1983 ville livvakterna spärra av delar av Drottningholms slottspark i säkerhetssyfte men fick inte.]

På kvällen den 25 mars 1986 försökte en man tränga sig in på Drottningholms slott vilket orsakade ett stort polispådrag. Motivet var oklart.

[1986 vidarebefordrade amerikanerna uppgifter om att CG i händelse av ett krigsutbrott skulle kidnappas från Solliden om han befann sig där. CG trodde inte scenariot var särskilt trovärdigt.]

Den 17 juni 1987 lyckades en sinnesförvirrad man köra in på Sollidens gård. Vakterna trodde han var byggarbetare. När han klev ur och började springa mot CG övermannades han av en Abab-vakt.

1989 tog sig en mentalsjuk man in på Drottningholms slott och slog sönder antikviteter för 100 tusentals kronor. Tillfrågad om varför svarade han ”Jag är Messias”.

1991 ringde en man upp slottsvakten på Drottningholms slott och meddelade att en bomb skall explodera. Polisen sökte igenom området men det var falskt alarm.⁷

Hösten 1992 och våren 1993 ökade antalet hatbrev markant. Avsändarna föreföll i behov av psykiatrisk vård: Skickade flera brev om dagen, alternerade mellan kärleksförklaringar och hot o s v. Säpo lyckades spärra fem av skribenterna.

CG blev även 2001 utsatt för s k ”tårtning” ...

*

”Tårtning” går ut på att kasta en gräddtårta eller motsvarande i ansiktet på personen ungefär som i en Mack Sennet fars. Pionjären för denna form av politisk protest var belgaren Noël Godin som 1968 personligen tårtade en misshaglig lärare. Senare bildades en organisation för ändamålet ”Pâtisseries sans Frontières”. 95 procent av deras attacker uppges ha lyckats trots livvakter och allt. Kanske inte så egendomligt trots allt eftersom ibland upp till 30 personer har samverkat. Livvakterna har också blivit mycket upprörda och t ex vid ett tillfälle försökt dränka två kvinnliga tårtare genom att köra ned deras huvuden i toaletten.⁸ År 2001 tårtades politikerna Leif Pagrotsky, Bo Ringholm och Marit Paulsen. Onsdagen den 5 september senare samma år tårtades även CG. Det gick till så här:

Det var sen eftermiddag. CG och Silvia var på Eriksgata i Hallands län. De hade slutfört ett besök på Getteröns naturcentrum (beläget på en halvö utanför Varberg) där de inspekterat en fågelstation och diverse häckningsplatser. De var på väg till bilen, för dagen en limousin, men stannade till då och då för att åskådarna skulle komma åt att fotografera dem. Dessa var ungefär 500, flertalet pensionärer eftersom det var en vardag. Livvakt 1 höll upp dörren för Silvia som satte sig i baksätet. CG rundade

⁷ Johan T Lindwall. Tidigare hot mot kungafamiljen. Expressen, 2009-10-15.

⁸ Agnieszka Taborska. Conspirators of the imagination. Odaterad. (Omkring 2005.)

limousinen för att stiga in från andra sidan där livvakt 2 stod och väntade. Livvakt 2 tittade på CG i stället för på åskådarna, ett kardinalfel. En 16-årig pojke, efter detta i vänkretsen döpt till Tårt-Erik, passade på att rusa fram och mula CG med en jordgubbstårta. Livvakterna brottade omedelbart ned honom på marken och det ganska omilt. CG gick fram med sylten rinnande i ansiktet och frågade hur det var med honom. Inget svar dock. En skvallersajt dagen därpå: ”Kungen tyckte visst om min hemmabakade Jordgubbstårta. Han sa faktiskt att den va god men den behövde lite mer socker, konstig prick. Han va sur men ville inte ställa sig och skrika bland folk.”⁹ Enligt ett ögonvittne var det en konstig stämning efteråt. Folk var chockade och gråtfärdiga. Ögonvittnet bad om ursäkt å Varbergs vägnar. CG avfärdade saken med att ”Det var ingenting. Det är sånt man får räkna med”. Därefter fortsatte han och Silvia till nästa sevärdhet, radiostationen Grimeton, klassad som världsarv. CG lät meddela att han inte tänkte kommentera händelsen. Livvakterna ville inte heller yttra sig.

16-åringen var bosatt i Varberg. Han fördes till polishuset därstädes och anhölls för högmålsbrott. På vägen dit frågade en journalist om hans motiv och fick svaret ”Riv murarna. Krossa kapitalismen”. En bekant påstod att han var syndikalist. Enligt sin advokat ville han protestera mot att det fanns kungligheter och auktoriteter i samhället.

Ett angrepp på statschefen är ett högmålsbrott enligt Brottsbalken 18:2 och kan ge upp till sex års fängelse. Regeringen måste dock ge sin tillåtelse först vilket inte skedde. Tårt-Erik dömdes till 100 dagsböter och hans tre kamrater som hjälpt till vid planeringen dömdes till 80 dagsböter var för ofredande.¹⁰ Efteråt framförde han en offentlig ursäkt till CG och sade att hans tårtkastning var ett pojkestreck. Han stod dock fast vid att det var fel på den svenska samhällsapparaten. Republikanska föreningen tog avstånd från aktionen. Varbergs nynazister, glada att kunna göra en samhällsnyttig insats, spöade upp honom. Tårt-Erik, i det civila hovslagaren, slagskämpan m m Eric Kalseth, är numera klassad som terrorist med inreseförbud till USA.¹¹

Två månader senare, den 8 november 2001, var CG på statsbesök i Ryssland. Putin och hans närmaste medarbetare var lika osäkra som någonsin deras kommunistiska företrädare om hur man skulle bete sig inför en kung. Delegationerna satt runt ett sammanträdesbord och stirrade på varandra när CG började berätta om tårtkampanjen och om hur även han själv blivit medlem i den internationella tårtkastarofferklubben. Putin började skratta våldsamt och isen mellan delegationerna var bruten.

CG har även utsatts för äggkastning. Jari Petersson ”pingstprofeten” som bland mycket annat även hatar kungadömet har publicerat en video på Youtube där han kastar ägg på ett fotografi av CG utstötande oartikulerade vrål. Dussinet ägg fullt ...

*

⁹ Flashback. Kungen & min jordgubbstårta. #1, 2001-09-06.

¹⁰ Dom i mål B2049-01, Varbergs tingsrätt, 2001-12-03.

¹¹ Anders Eriksson. Eric Kalseth inför the zone. Fighter Magazine, 2008-09, s 20-23.

Under de senare åren har de fysiska hoten mot kungahuset (dödshot, stalkning, trakasserier m m) nästan uteslutande riktats mot kronprinsessan Victoria och prinsessan Madeleine och merparten är sexualiserade våldsfantasier. En sammanställning:^{12,13,14}

Juli 1999 En 35-årig dansk grips på Solliden. Han är besatt av den svenska kungafamiljen och har skrivit flera kärleksbrev till Victoria.

Augusti 1999 Rappartisten Ken Ring hotar att våldta prinsessan under en konsert. Han polisanmäls för uppvigling och förtal. Ring skickar prinsessan ett ursäktande brev som även publiceras i Aftonbladet. Åtalet läggs ned vilket Ring uppfattar som en seger för yttrandefriheten.

(Detta ägde rum under en spelning på vattenfestivalen av låten ”Spräng regeringen”. Ring, känd för sin ”frispråkighet”, uppmanade publiken att storma slottet och våldta prinsessan Madeleine. Detta fick hans skivbolag EMI Productions att avbryta samarbetet. Skivan sjönk från 23:e till 86:e plats på bara en vecka. Han avbokades från en lång rad konserter. Ett par år senare stötte Madeleines kusin Patrick Sommerlath på Ring under en kväll på Sturecompagniet och passade på att ge honom en dansk skalle. Ring var uppgiven. ”Jag försökte förklara för honom att jag var musiker och använde metaforer men han lyssnade inte.” Långt efteråt kommenterade Ring saken som: ”Det blev fel då, vid det tillfället [1999], men i långa loppet har jag bara tjänat på det. Jag har trogna fans och blev underklassens röst, liksom.”^{15,16,17}

Ring påstås ha inspirerats av Ulf Lundells första platta Vargmåne. ”När rapparen Ken Ring 1999 ropade ’ta upp era händer och fram med svärd, sen drar vi till Slottet och våldtar Madeleine’ blev det med rätta ett jävla liv. Men redan 1977 skrek en packad Ulf Lundell från Mosebackes scen i Stockholm att han ville ’knulla kungen i arschlet, allting annat är bull shit’. Något som mig veterligen aldrig förorsakat minsta notisrubrik. Livet är bra orättvist, Uffe.”¹⁸

2009 förärades ändå Lundell, Sveriges ende litterata rockstjärna, en guldmedalj av CG i åttonde storleken. Uje Brandelius, popstjärna i bandet Doktor Kosmos och pressekreterare i vänsterpartiet, uttryckte sin sorg: ”Varför accepterar du en klapp på axeln från det feodala skitsystemet när du istället borde bekämpa det? Varför bryr du dig om den konungliga nåden som förlänas dig genom en löjlig medalj? Du kanske tycker som dom flesta, att det här med monarkins vara eller inte vara är en rent symbolisk fråga och att det är rätt trevligt med prinsessor och medaljer. Eller så kanske du inte orkar engagera dig i en fråga som har så relativt liten betydelse. Men grejen är ju att du inte skulle behöva engagera dig överhuvudtaget! I kraft av din person skulle du orsaka ett litet jordskalv under slottsbacken och en mediestorm som skulle sätta fokus på en förlegad maktordning byggd på årtusenden av våld och förtryck. Det behövs

¹² Mattias Sandberg. Här är hot mot kungafamiljen. Aftonbladet, 2010-03-03.

¹³ Johan T Lindwall. Tidigare hot mot kungafamiljen. Expressen, 2009-10-15.

¹⁴ Rober Holender. Internetbluff i natt: ”Kungen är mördad”. Expressen, 2004-08-21.

¹⁵ Fredrik Strage. Mikrofonkåt. 2001.

¹⁶ Mats Pettersson. Silvias brorson attackerade popstjärnan. Expressen, 2003-01-05.

¹⁷ Linna Johansson. Varför stoppas inte Ken Ring? Expressen, 2008-01-26.

¹⁸ En Hermeles dagbok. Här böghänar Lundell kungen. 2009-01-13.

bara två ord: NEJ TACK.”¹⁹ Svaret är nog att CG kan sin Markuse. Kulturvänstern oskadliggörs säkrast genom att kramas ihjäl: Den repressiva toleransen.)

Juli 2000 En 44-årig psykiatrisk patient klättrar över stängslet till Solliden mitt i natten. Mannen har tidigare förföljt kronprinsessan.

Juni 2001 En psykiskt störd man i 57-årsåldern dyker upp på prinsessan Madeleines studentfest. När Madeleine tackar nej till den chokladkartong han vill ge henne kastar han kartongen efter henne och Victoria.

Augusti 2002 Carl Philip och dåvarande flickvännen Emma Pernald jagas av ett ungdomsgäng sent på kvällen vid Stureplan. Prinsen söker skydd hos dörrvakter på nattklubben Laroy.

November 2002 En grupp östeuropéer var i Sverige i slutet av november. Deras uppgift var att planera och utföra en kidnappning av prinsessan Madeleine. Två av männen i gruppen ska ha identifierats. Prinsessan fick tillfälligt livvaktsskydd.

September 2003 Victoria får extra skydd under en resa till Västergötland efter att en 37-årig man visat osunt intresse för henne.

Februari 2004 Madeleine får extra livvaktsskydd efter hot från flera psykiskt sjuka personer.

Juli 2004 En psykiskt sjuk man som förföljt Victoria omhändertas på Solliden efter att ha försökt komma nära kronprinsessan.

Augusti 2004. Ett massutskick på Hotmail av ett förfalskat nyhetsmeddelande från BBCs nätupplaga att kungen hade mördats: ”Sveriges kung Carl Gustaf sköts ihjäl i Aten i kväll när han var på väg tillbaka till sitt hotell efter att ha tittat på Jan-Ove Waldner.”

Juni 2005 En man kastar sig över en av bilarna i kronprinsessans kortege under ett besök i Oslo. Han skriker att han vill döda.

September 2005 En psykiskt sjuk idrottsman själ en bil och kraschar den på borggården vid kungliga slottet. Han är övertygad om att han och kronprinsessan är ett par. [Detta fick CG att begära ett bättre skalskydd för slottet som även inkluderade transporterna.]

2006. Prinsessan Lilian hotas till livet i en blogg. Den anonyma personen skriver att han ska köra över Lilian. Bloggen stängs sedan ner.

April 2007 Den religiösa hatsekten Westboro Baptist Church öppnar hemsidan Gud hatar Sverige där de framför allt förföljer prinsessan Madeleine för hennes oanständiga klädsel. De skickar även upprepade fax med okvädningsord till hovet. Detta hade pågått sedan 2005. (Westboro ägnar sig annars mest åt att hata homosexuella.

¹⁹ Uje Brandelius. Varför vänstern känner sig sviken av Lundell. Newsmill, 2009-02-20.

Sverigehatet hade sitt upphov i en rättegång mot pingstpastorn Åke Green med anledning av dennes predikan mot homosexualitet.)

Juni 2007. Ungsocialisterna (AFA) brände en fana på nationaldagen på mynttorget utanför slottet med en jublande publik. ”Folk verkar inte riktigt veta hur de ska hantera ropan om att ’Alla vi som hatar Sverige klappar nu!’ och så vidare [...] Vid Mynttorget (nedanför slottet) gör vi ett uppehåll då ytterligare tal hålls och en svensk flagga bränns under stort jubel.”

Juli 2008 Den så kallade Ninjamannen, en förvirrad dansk, 44, försöker ta sig in på kronprinsessan Victorias födelsedagsfest på Öland. Mannen bär ett samurajsvärd, är maskerad med svart sjal och uppträder vid flera tillfällen hotfullt.

Oktober 2009. En stalker skickar ett misstänkt paket till Madeleine i New York där hon arbetade för WCF. Detta tros vara en bomb men visar sig innehålla trosor, behå, sladdar, kassetband och ett brev där avsändaren uttrycker sin kärlek och beundran.

Vid sin 1 maj-demonstration 2010 framför slottet skanderade Stockholmssyndikalisterna ”Avrätta kungen och skända hans lik, utropa Sverige till rådsrepublik.” Kanske avdelning tomma hot men obehagligt ändå. CGs livvakter har åtminstone en gång hindrat honom från att närvara därför att syndikalister demonstrerade på platsen.

Juni 2010. Inför bröllopet förföljs Daniel Westling och hans familj av en psykdömd våldsverkare, som utger sig för att vara kronprinsessan Victorias fästman. Hans kontaktförsök är mycket konkreta och påträngande.

Vårt kungahus har dock undgått det som hände den norska kronprinsessan Sonja vid Melodifestivalen i Bergen den 3 maj 1986. En kvinnlig demonstrant sprutade ned henne med en 1.5 liters läskedrycksflaska fylld av möbelpolityr, olja och vinäger.²⁰

*

Effekten av hoten har framförallt varit att isolera CG från befolkningen. Att gå ut blir en sådan apparat att han till slut inte gitter. Han känner uppenbarligen en viss nostalgi inför Gustaf Vs och Gustaf VIs inställning: ”Jag har en livvakt på sex miljoner människor, jag har ingen användning av polisbevakning och privatdetektiver.” Det var bättre förr. För att minimera säkerhetspådraget brukar CGs program ofta först publiceras i efterskott, t ex programmet för IVA-resorna till utlandet, ”Royal Technology Missions”. Eftersom ingen utomstående får veta om dem förrän CG är tillbaka och namnen på deltagarna inte publiceras blir det dåliga pressbevakning. Jag har inte hittat några hot riktade mot Silvia vilket måste anses anmärkningsvärt. Antingen har de hållits hemliga för att inte solka bilden av henne eller så lyckades hon faktiskt charma (nästan) hela befolkningen.

Eftersom begreppet majestätsbrott avskaffades redan 1948 har ovanstående beivrats på normalt sätt. I brottsbalken §18 finns en term högmålsbrott som gäller hot mot statens fortbestånd eller angrepp på statsöverhuvudet. Den har dock inte ansetts tillämplig på det som CG utsätts för: Stalkning, symboliska dödshot, vandalism, smädelse och förtal. Våra grannmonarkier Danmark & Norge har fortfarande kvar termen majestätsbrott som ger en viss

²⁰ Svenska Dagbladet, 1983-05-04.

påbackning av ordinarie straff. Thailand har de strängast lagarna, upp till 15 år för smädelse. Eftersom en definition saknas har lagen använts i alla möjliga sammanhang för att strypa en diskussion om det thailändska kungahusets politiska ställning.^{21,22} Vårt eget kungahus och framför allt Silvia verkar ha tagit intryck. Kanske CG & Silvia borde semestra på något annat ställe.

²¹ David Streckfuss. The Future of the Monarchy in Thailand. *Kyoto Review of Southeast Asia* Issue 13 (March 2013): Monarchies in Southeast Asia.

²² Andrew MacGregor Marshall. REVIEW: King Bhumibol Adulyadej, A Life's Work: Thailand's Monarchy in Perspective. *Kyoto Review of Southeast Asia* Issue 14 (oktober 2013) [Recension av en officiell biografi.]